

Н. В. Коваленко

Академія митної служби України

канд. юрид. наук, доц.

доц. кафедри адміністративного та митного права

ОКРЕМІ СКЛАДОВІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ КОНФІДЕНЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

© Коваленко Н. В., 2016

Розглянуто питання визначення особливостей правового регулювання інформації, особливо конфіденційної, що має велике значення, оскільки вказаний вид інформації являє собою персональні дані про фізичну і юридичну особу, які підлягають поширенню лише за згодою їхніх власників. Доведено, що з кожним днем інформаційні та інші технології розвиваються і доступ до конфіденційної інформації може стати менш захищеним, що порушує конституційні права громадян.

Вирішення проблеми автор вбачає у можливості застосування комплексних засобів, які поєднують в собі охоронні й регулятивні засади, які також здатні швидко реагувати на зміни у суспільстві, економіці, політиці тощо. Адміністративно-правовий режим визначається як юридичний інструмент, правова конструкція, що дає змогу здійснити правове регулювання суспільних відносин у сфері правокористування конфіденційною інформацією. Доведено, що правові режими, встановлені нормативно-правовими актами різного рівня, найчастіше не діють через недостатню чіткість формулювань, відсутність необхідних елементів, що забезпечують реалізацію правового режиму, низький рівень юридичної техніки.

Ключові слова: адміністративно-правовий режим, конфіденційна інформація, права людини, інформаційні відносини.

Н. В. Коваленко

ОТДЕЛЬНЫЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ АДМИНИСТРАТИВНО- ПРАВОВОГО РЕЖИМА КОНФИДЕНЦИАЛЬНОЙ ИНФОРМАЦИИ

Рассмотрены вопросы определения особенностей правового регулирования информации и конфиденциальной информации, что имеет большое значение, поскольку указанный вид информации представляет собой персональные данные о физическом и юридическом лице, которые подлежат распространению только с согласия их владельцев. Доказано, что с каждым днем информационные и другие технологии развиваются и доступ к конфиденциальной информации может стать менее защищенным, что нарушает конституционные права людей.

Решение проблемы автор видит в возможности применения комплексных средств, которые объединяют регулятивные и охранные принципы, которые также способны быстро реагировать на изменения в обществе, экономике, политике и т. д. Административно-правовой режим определяется как юридический инструмент, правовая конструкция, позволяющая осуществить правовое регулирование общественных отношений в сфере правовладения конфиденциальной информацией. Доказано, что правовые режимы, установленные нормативно-правовыми актами различного уровня, чаще всего

не действуют через недостаточную четкость формулировок, отсутствие необходимых элементов, что обеспечивают реализацию правового режима, низкий уровень юридической техники.

Ключевые слова: административно-правовой режим, конфиденциальная информация, права человека, информационные отношения.

N. V. Kovalenko

THE INDIVIDUAL COMPONENTS OF THE ADMINISTRATIVE-LEGAL REGIME OF CONFIDENTIAL INFORMATION

The paper deals with the definition of the features of legal regulation of information and confidential information that is of great importance, because the specified type of information is personal data about physical and legal entity, which is to be distributed only with the consent of its owners. It is proved that every day information and other technologies evolve and access to confidential information may become less secure, that violates the constitutional rights of people.

Addressing the author sees the possibility of using funds kompleksnih that obedinyayut a regulatory and security guidelines, which are also able to react quickly to changes in society, ekonomike, politics, etc. Administrative and legal regime is defined as a legal instrument, legal structure, allows for the legal regulation of social relations in the sphere of Tenure confedentsial'noy information. It is proved that pravovye regimes established normativno-pravovymi acts at various levels often do not act through nedostatochnuyu formulirovok clarity, lack neobhodimyh elements chto pravovogo ensure the implementation of the regime, low yuridicheskoy technology.

Key words: administrative-legal regime, confidentiality of information, human rights, information relations.

Сьогодні питання визначення особливостей правового регулювання інформації, особливо конфіденційної, має велике значення, оскільки вказаний вид інформації являє собою персональні дані про фізичну і юридичну особу, що підлягають поширенню лише за згодою їх власників. З кожним днем інформаційні та інші технології розвиваються і доступ до конфіденційної інформації може стати менш захищеним, що порушує конституційні права громадян.

Вирішення цієї проблеми полягає у застосуванні комплексних засобів, що поєднують охоронні й регулятивні засади, які також здатні швидко реагувати на зміни у суспільстві, економіці, політиці тощо. Правові режими виступають взаємопов'язаними і упорядкованими юридичними інструментами. Але треба зазначити також про певну неготовність законодавця до зміни підходів у правовому регулюванні. Правові режими, встановлені нормативно-правовими актами різних рівнів, найчастіше не діють через недостатню чіткість формулювань, відсутність необхідних елементів, що забезпечують реалізацію правового режиму, низький рівень юридичної техніки і, як наслідок, не розроблену теоретичну основу [2].

Метою статті є дослідження категорії адміністративно-правового режиму на прикладі правового режиму конфіденційної інформації, виявлення та опис властивостей, притаманних конфіденційній інформації, які важливі для визначення відповідного правового режиму.

Основний зміст проблеми правових режимів, досліджено в працях: С. Алексеева, В. Анісімова, В. Балежина, Н. Вопленко, В. Григор'єва, В. Дементьєва, С. Дерюгіної, В. Дозорцева, З. Заменгоф, В. Ісакова, С. Князева, В. Журби, О. Малько, Е. Шамсумової, А. Шаніна та ін. Окремі аспекти правового регулювання відносин, які виникають щодо інформації, конфіденційної інформації, висвітлено у наукових працях Ч. Н. Азімова, І. Л. Бачіло, Т. І. Бегової, А. Б. Венгерова, В. А. Дозорцева, В. І. Жукова, Ю. М. Капіци, В. А. Копилова, В. М. Коссака, В. М. Крижної, О. О. Кулініч, О. А. Підопригори, О. О. Підопригори, С. Ю. Погуляєва, В. Розенберга, Н. О. Саніахметової, В. А. Северіна,

М. В. Селіванова, О. П. Сергєєва, І. А. Сіренка, Г. О. Слядневої, Є. А. Суханова, Л. Д. Топалової, Є. О. Харитоновна, О. А. Чобота, Г. Ф. Шершеневича, Р. Б. Шишки, Г. Штумпфа та ін.

Головною метою адміністративно-правового режиму конфіденційної інформації, на нашу думку, є створення надійних правових бар'єрів та забезпечення їх діяльності, тобто створення заходів, які б давали змогу уникнути загрози доступу та поширення конфіденційної інформації про особу.

Кожна галузь права використовує свій специфічний набір засобів для регулювання суспільних відносин, які входять до її предмета. Спеціалізовані (галузеві) правові режими є «закріпленням в нормах права особливим поєднанням юридичного інструментарію» [3, с. 78]. Вони об'єднують характерні для окремої галузі права юридичні засоби, розташовуючи їх залежно від сутності врегульованих відносин у певному співвідношенні, і тим самим набувають значення категорії, яка підкреслює своєрідність галузі.

Категорія «правовий режим» широко використовується і в цивільному, і в адміністративному законодавстві та доктринах, хоча в законодавстві визначення поняття «правовий режим» не закріплено. Сутність цього явища була і залишається спірним питанням [4, с. 9–19].

Необхідно зазначити, що дослідженню особливостей категорії правового режиму в цивільному праві приділяють велику увагу, однак визначення категорії правового режиму та його місця у теорії цивільного права сьогодні залишається малодослідженим.

Предметом досліджень у цій галузі права є, зокрема, правовий режим майна (правовий режим нерухомого майна, правовий режим майна, що перебуває у комунальній власності, правовий режим майна державних підприємств тощо), правовий режим інтелектуальної або творчої діяльності, правовий режим земель, лісів, вод, національних парків (правовий режим земель природоохоронного призначення, правовий режим державних лісів тощо), правовий режим конфіденційної інформації тощо. Звідси необхідно зробити певний висновок, що досліджуються саме об'єкти цивільного права та їхній правовий режим.

На нашу думку, на особливу увагу заслуговує правовий режим конфіденційної інформації, оскільки характерними рисами сьогодення є розвиток інформаційних процесів, міжнародна співпраця і застосування комп'ютерних технологій майже у всіх сферах діяльності суспільства. Головною метою цього режиму є забезпечення інформаційної взаємодії між владою і суспільством, що визначається законодавчими актами, якими встановлюється правовий режим інформації, що має доволі важливе політичне, правове і соціальне значення. Цієї думки дотримується і М. Вуса, який зазначив, що важливими завданнями органів державної влади є встановлення необхідного балансу між потребою у вільному обміні інформацією і припустимими обмеженнями на її поширення та захистом інформаційних ресурсів [6, с. 17].

Водночас необхідно звернути увагу на ст. 34 Конституції України, яка визначає, що кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір.

Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя [7, с. 17].

В Україні поняття «правовий режим інформації» законодавством не визначено, і відповідно, поняття правового режиму конфіденційної інформації не відображено. Для дослідження правового режиму конфіденційної інформації, необхідно звернути увагу на питання про теоретичний рівень розроблення категорії «правовий режим» у науці цивільного права.

Як зазначив С. Алексєєв, правовий режим — функціональна категорія, вона не просто залучає об'єкт у сферу дії права, відображає його становище в правовому просторі, визначає правові умови існування об'єкта, але й активно впливає на нього, дозволяє налагодити всі процеси, що відбуваються з об'єктом, встановлює правила реалізації цих процесів, тобто вводить певний порядок регулювання. Саме як «порядок регулювання, що виражений у комплексі правових засобів» [5, с. 185].

Правовий режим – це система юридичних, законодавчо закріплених правил, що визначають підпорядкування того чи іншого цивільно-правового інституту. Описати правовий режим того чи іншого об'єкта або явища – означає розкрити у всіх особливостях утворення, здійснення та припинення цивільних прав, як речових, так і зобов'язальних, стосовно досліджуваних явищ або відносин.

О. С. Іоффе зазначив: «У літературі і законодавстві часто доводиться зустрічатися з таким виразом, як «правовий режим речей» («правовий режим основних засобів», «правовий режим оборотних коштів» тощо). Ясно, що ніякого правового режиму речей насправді немає і бути не може. Насправді правовий режим встановлюється не для речей, а для пов'язаної з ними поведінки людей. Але оскільки речі є матеріальним, а поведінка – юридичним об'єктом правовідносин, а нормуючи юридичний об'єкт, законодавець враховує, з яким матеріальним об'єктом він пов'язаний, такий скорочений словесний образ – «правовий режим речей» стає зрозумілим і не повинен породжувати непорозумінь» [8, с. 78].

Зазначені судження стосуються типових об'єктів цивільного права – речей або результатів інтелектуальної, творчої діяльності.

Визначення правового режиму нетипових об'єктів цивільного права, особливо об'єктів інформації, як зазначає В. І. Жуков, пов'язано з певними труднощами, оскільки більшість їх, розміщених у ланцюгу «знання-сила», не мають чітко визначеного правового режиму. Можливо, тому досі немає достатньо чіткої, прийнятої науковим співтовариством вчених-цивілістів, «технології» дослідження нетипових об'єктів, як немає і універсальної «моделі» правового режиму цих об'єктів [9, с. 191–197].

Досліджуючи поняття правового режиму, В. І. Сенчищев стверджує, що правовий режим є сукупністю всіх позитивно-правових приписів, що містяться в імперативних та диспозитивних нормах, оснований на них (або які їм не суперечать) суб'єктивно-правових претензій, існуючих та дійсних з погляду права і які у відповідних випадках визначають права, обов'язки, дозволи, заборони та приписи абсолютно всіх осіб (або стосовно абсолютно всіх осіб) з приводу того предмета (явища), щодо якого вони встановлені [10, с. 140]. Отже, правовий режим об'єднує всю сукупність прав, обов'язків, дозволів та заборон незалежно від суб'єктів, яким вони належать або адресовані.

На жаль, поки що відсутнє однозначне визначення правового режиму нетипового об'єкта і це пояснюється лише тим, що у чинне законодавство України не вносяться зміни і доповнення.

Згідно з ч. 2 ст. 21 Закону України «Про інформацію» конфіденційною є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Але також необхідно зазначити, що конфіденційна інформація є різновидом інформації з обмеженим доступом, в неї також входить таємна та службова інформація, які взаємопов'язані між собою.

Суб'єктами інформаційних відносин, згідно зі ст. 4 Закону України «Про інформацію», виступають: фізичні особи, юридичні особи, об'єднання громадян і суб'єкти владних повноважень. Об'єктом інформаційних відносин є інформація [11].

Суб'єктами правового режиму конфіденційної інформації виступають особи (фізичні та юридичні) – власники цієї інформації. Особливістю для суб'єктів є те, що у них існує можливість вибору або відбору необхідної інформації після ознайомлення з нею, пізнання її змісту, накопичення чи переробки. Завдяки цій ознаці кожний із суб'єктів вибирає ту інформацію, яка має для нього інтерес (цінність), і може віднести її, наприклад, до режиму конфіденційної інформації (ст. 505 ЦК України). Також однією з особливих ознак правового режиму є збереження інформації за суб'єктом, який її передає. Ця ознака впливає із попередньої та із ідеальності інформації, вказуючи на те, що після передавання (повідомлення) інформації іншій особі вона здатна зберігатися у сторони, яка її передала. Фізично забрати таку інформацію із пам'яті людини неможливо (як, наприклад, річ). Тому юридично передавання інформації не можна прирівнювати до передавання речі у власність. Цією ознакою інформація суттєво відрізняється від матеріальних об'єктів права (речей). Результат передавання інформації іншому суб'єкту – не розпорядження правом, якого немає (як у правочинах), а здійснення фактичних дій з об'єктом (інформацією) – повідомлення відомостей конкретній особі (особам) або розповсюдження їх серед необмеженого кола осіб [15].

Що ж стосується нормативно-правового регулювання цього режиму, то перелік доволі значний, оскільки конфіденційна інформація є багатограним об'єктом права.

Як вже було зазначено, конфіденційна інформація є підвидом інформації про особу і не вичерпується персональними даними. Поняття конфіденційної інформації визначено законами України «Про інформацію» [11] та «Про доступ до публічної інформації» [16]. Багато інших нормативно-правових актів також прямо визначають інформацію про особу, що є конфіденційною. Це, зокрема: Конституція України – ст. 31, 32; ч. 2 ст. 11 [7]; п. 70. 15, ст. 70 Податкового кодексу [17]; ч. 8 ст. 6 ЗУ «Про свободу пересування та вільний вибір проживання в Україні» [18]; ст. 10 ЗУ «Про звернення громадян» [19]; ст. 16 ЗУ «Про Всеукраїнський перепис населення» [20]; ч. 10 ст. 7 ЗУ «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» [21]; ч. 1 ст. 98 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [22]; ст. 895 Цивільного кодексу України [14]; ч. 3 ст. 62 ЗУ «Про телебачення та радіомовлення» [23]; ст. 19 ЗУ «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [24]; ст. 15 ЗУ «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [25]; ст. 10 ЗУ «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» [26]; ч. 3 ст. 8 ЗУ «Про доступ до судових рішень» [27] та ін.

Звідси можна дійти висновку, що правовий режим конфіденційної інформації визначити досить складно, конфіденційна інформація містить комерційну таємницю і ноу-хау [12] і, у зв'язку з цим, не може існувати єдиного правового режиму для різних видів інформації. Правовий режим можна визначити тільки для інформації з обмеженим доступом, а загальновідома інформація не має чітко визначеного правового режиму [13, с. 306]. З цієї позицією погоджуюсь, оскільки загальними принципами відкритої інформації є відкритість, доступність і вільний обмін інформацією, що також передбачено Законом України «Про інформацію», що, своєю чергою, доводить, що встановлення правового режиму відкритої інформації ускладнене. Що ж стосується конфіденційної інформації (комерційної таємниці і ноу-хау), вона характеризується незагальновідомістю та нелегкодоступністю, комерційною цінністю або значущістю тощо, а як наслідок – необхідністю збереження в таємниці. Відповідно особа, яка фактично контролює таку інформацію, може надати до неї доступ або обмежити неправомірний доступ третіх осіб. З цими та іншими ознаками закон і пов'язує правові наслідки [15].

Також під час розгляду правового режиму конфіденційної інформації необхідно звернути увагу на відповідальність за порушення законодавства про інформацію, яке може спричинити дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову і кримінальну відповідальність. У цій роботі особливу увагу приділено цивільно-правовому режиму конфіденційної інформації, тому необхідно звернути увагу саме на цивільну відповідальність. Цей вид відповідальності не передбачає мір покарання та за формою є матеріальною компенсацією, що виплачує порушник особі, якій була заподіяна шкода у зв'язку з незаконним поширенням відомостей про її приватне життя, що становлять особисту чи сімейну таємницю.

Згідно зі статтею 201 Цивільного кодексу України (далі — ЦК) особистими немайновими благами, які охороняються цивільним законодавством, є: здоров'я, життя; честь, гідність і ділова репутація; ім'я (найменування); авторство; свобода літературної, художньої, наукової та технічної творчості тощо. Відповідно до Конституції України життя і здоров'я людини, її честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю [14].

Частина 2 статті 200 ЦКУ передбачає такий випадок – суб'єкт відносин у сфері інформації може вимагати усунення порушень його права та відшкодування моральної шкоди, завданої такими правопорушеннями. Моральна шкода, згідно з нормами статі 23 ЦКУ, полягає зокрема у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів [14].

Також важливо зазначити, що ст. 505 Цивільного кодексу України передбачено комерційну таємницю, що є різновидом конфіденційної інформації, а саме: комерційною таємницею є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона загалом чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом

адекватних конкретним обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію. Цивільним кодексом передбачена конфіденційність одержаної сторонами інформації у договорах (ст. 892, 895, 1121 ЦК) [14].

До різновидів конфіденційної інформації, за розголошення якої передбачена кримінальна відповідальність, належить, наприклад, така інформація: медична таємниця, таємниця листування, таємниця голосування, таємниця усиновлення (удочеріння), нотаріальна таємниця, комерційна та банківська таємниця, адвокатська таємниця, конфіденційна інформація про особу, комп'ютерна інформація з обмеженим доступом.

Отже, під правовим режимом конфіденційної інформації необхідно розуміти сукупність ознак і особливостей, притаманних їй, враховуючи певні цивільно-правові наслідки. Але необхідно звернути увагу на те, що будь-яка інформація не є загальним юридичним терміном і не має загальних властивостей об'єктів цивільного права.

На підставі вищезазначеного можна стверджувати, що визначити і дослідити правовий режим конфіденційної інформації доволі важко, оскільки цей вид інформації є багатогранним об'єктом і може перехрещуватися у різних правовідносинах. Механізм правового регулювання інформації, конфіденційної інформації буде іншим – відмінним від речей і від об'єктів права інтелектуальної власності, оскільки ні за допомогою віндикаційного позову, ні одним із законів права інтелектуальної власності їх захистити не можна [15].

Отже, адміністративно-правовий режим є сукупністю норм права, що може визначатись як складова частина нормативно-правової системи права та має загальноправові, субстанціональні ознаки, зумовлені специфікою предмета та методу правового регулювання. Важливо вказати на спорідненість правових конструкцій категорії правового режиму та категорії правового інституту [28].

1. Ведерніков Ю. А., Папірна А. В. *Теорія держави і права: навч. посіб.* – К. : Знання, 2008. – 333 с.
2. Пацурківський Ю. П. *Теоретичні проблеми розуміння сутності категорії “правовий режим”* / Ю. П. Пацурківський // *Вісник Маріупольського державного університету.* – 2013. – № 6. – С. 105–111.
3. Шамсумова Э. Ф. *Правовые режимы (Теоретический аспект) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01* / Э. Ф. Шамсумова. – Екатеринбург, 2001. – 213 с.
4. Пацурківський Ю. П. *Правовий режим майна суб'єктів підприємницької діяльності: монографія* / Ю. П. Пацурківський. – Чернівці: Рута, 2001. – 236 с.
5. Алексеев С. С. *Общие дозволения и общие запреты в советском праве.* – М.: Юрид. лит., 1989. – 288 с.
6. *Государственная тайна в Российской Федерации* / Аникин П. П., Былыбердин А. Л., Вус М. А. и др. – Изд. 2-е. – СПб. : Санкт-Петербургский гос. ун-т, 2000. – 409 с.
7. Конституція України. *Основний Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР* // *Відомості Верховної Ради України.* – 1996. – № 30. – Ст. 141.
8. Иоффе О. С. *Правоотношение по советскому гражданскому праву* / О. С. Иоффе. – Л.: Ленинградский ун-т., 1949. – 144 с.
9. Жуков В. И. *Правовой режим нетипичных объектов интеллектуальной собственности* / В. И. Жуков // *Правовое государство. Проблемы правотворчества.* – Тарту, 1989. – 256 с.
10. *Актуальные проблемы гражданского права: [зб. наук. праць / наук. ред. Брагинский М. И.] Исследовательский центр частного права. Российская школа частного права.* – М.: Статут, 1999. – 464 с.
11. Про інформацію: Закон України № 2657-ХІІ від 02.10.1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
12. Про державну таємницю: Закон України № 3855-ІІ від 21.01.1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>.
13. Дозорцев В. А. *Понятие «исключительных прав» как особой категории* / В. А. Дозорцев // *Проблемы современного гражданского права: [сб. науч. статей / ред. В. А. Литовкин].* – М.: Городец, 2000. – 384 с.
14. Цивільний кодекс України / *Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV* // *Відомості Верховної Ради України.* – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
15. Дідук А. Г. *Правовий режим конфіденційної інформації: цивільно-правовий аспект: дис.... канд. юрид. наук : 12.00.03* / Дідук Алла Григорівна ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харківський національний університет внутрішніх справ ; наук. кер. Жуков В. І. – Харків. – 2008. – С. 233.
16. Про доступ до публічної інформації: Закон України № 2939-VI від 13.01.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
17. Податковий

кодекс України від 02.12.2010 № 2755–VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14, № 15–16, № 17. – ст. 112. 18. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України № 1382–IV від 11.12.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>. 19. Про звернення громадян: Закон України № 393/96-ВР від 02.10.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>. 20. Про Всеукраїнський перепис населення: Закон України № 2058–III від 19.10.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2058-14>. 21. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України № 3671_VI від 08.07.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3671_17. 22. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України № 1058–IV від 09.07.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1058_15. 23. Про телебачення і радіомовлення: Закон України № 3759–XII від 21.12.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3759_12. 24. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України № 3687–XII від 15.12.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3687_12. 25. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України № 3782_XII від 23.12.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3782_12. 26. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України № 3781–XII від 23.12.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3781_12. 27. Про доступ до судових рішень: Закон України № 3262–IV від 22.12.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3262-15>. 28. Коваленко Н. В. Методологічні підходи до визначення поняття адміністративно-правового режиму / Н. В. Коваленко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 1. – С. 170–177.

REFERENCES

1. Vedernikov Yuriy Anatoliyovich, Papirna Alla Vitaliyivna. *Teoriya derzhavi i prava: navch. posibnik*. – K.: Znannya, 2008. – 333 s. 2. Patsurkivskiy Yu. P. *Teoretichni problemi rozuminnya sutnosti kategoriyi pravoviy rezhim* / Yu. P. Patsurkivskiy // *Visnik Mariupolskogo derzhavnogo universitetu*. – 2013. – № 6. – st. 105–111. 3. Shamsumova Emma Faysalovna. *Pravovye rezhimy (Teoreticheskiy aspekt) : dis. ... kand. yurid. nauk : 12.00.01* / E. F. Shamsumova. – Ekaterinburg, 2001. – 213 s. 4. Patsurkivskiy Yu. P. *Pravoviy rezhim mayna sub'ektiv pidpriemnitskoyi diyalnosti, monogr.* / Yu. P. Patsurkivskiy. – Chernivtsi: Ruta, 2001. – 236 s. 5. Alekseev S. S. *Obshchie dozvoleniya i obshchie zaprety v sovetskom prave*. – M.: Yurid. lit. – 1989. – 288 s. 6. Anikin P. P., Bylyberdin A. L., Vus M. A. i dr. *Gosudarstvennaya tayna v Rossiyskoy Federatsii. Izd. 2-e.* – SPb. : Sankt-Peterburgskiy gos. un-t, 2000. – 409 s. 7. Anikin P. P., Bylyberdin A. L., Vus M. A. i dr. *Gosudarstvennaya tayna v Rossiyskoy Federatsii. Izd. 2-e.* – SPb. : Sankt-Peterburgskiy gos. un-t, 2000. – 409 s. 8. *Konstitutsiya Ukrayini Osnovniy Zakon Ukrayini vid 28.06.1996 № 254k/96–VR // Vidomosti Verhovnoyi Radi Ukrayini*. – 1996. – № 30. – st. 141. 9. Ioffe O. S. *Pravootnoshenie po sovetskomu grazhdanskomu pravu* / O. S. Ioffe. – Leningrad: Leningradskiy un-t., 1949. – 144 s. 10. Zhukov V. I. *Pravovoy rezhim netipichnyh obektov intellektualnoy sobstvennosti* / V. I. Zhukov // *Pravovoe gosudarstvo. Problemy pravotvorchestva*. – Tartu. – 1989. – 256 s. 11. *Aktualnye problemy grazhdanskogo prava: [zb. nauk. prats / nauk. red. Braginskiy M. I.] Issledovatel'skiy tsentr chastnogo prava. Rossiyskaya shkola chastnogo prava*. – M.: Statut, 1999. – 464 s. 12. *Pro derzhavnu taemnitsyu: Zakon Ukrayini № 3855-12 vid 21.01.1994 r.* [Elektronniy resurs]. – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. 13. *Dozortsev V. A. Ponyatie «isklyuchitelnyh prav» kak osoboy kategorii* / V. A. Dozortsev // *Problemy sovremennogo grazhdanskogo prava: [sb. nauch. statey / red. V. A. Litovkin]*. – M.: Gorodets, 2000. – 384 s. 14. *Tsivilniy kodeks Ukrayini / Kodeks Ukrayini, Zakon, Kodeks vid 16.01.2003 № 435-IV / Vidomosti Verhovnoyi Radi Ukrayini*. – 2003. – № 40–44. – st. 356. 15. Diduk A. G. *Pravoviy rezhim konfidentsiyanoi informatsiyi: tsivilno-pravoviy aspekt: dis.... kand. yurid. nauk : 12.00.03* / Diduk Alla Grigorivna ; M–vo osviti i nauki, molodi ta sportu

Ukrayini, Harkivskiy natsionalniy universitet vnutrishnih sprav ; nauk. ker. Zhukov V. I. – Harkiv. – 2008. – st. 233. 16. Pro dostup do publichnoyi informatsiyi: Zakon Ukrayini № 2939–VI vid 13.01.2011 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> . 17. Podatkoviy kodeks Ukrayini vid 02.12.2010 № 2755–VI // Vidomosti Verhovnoyi Radi Ukrayini. – 2011. – № 13–14, № 15–16, № 17. – st.112. 18. Pro svobodu peresuvannya ta vilniy vibir mistysya prozhivannya v Ukrayini: Zakon Ukrayini № 1382–IV vid 11.12.2003 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1382-15> . 19. Pro zvernennya gromadyan: Zakon Ukrayini № 393/96–VR vid 02.10.1996 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>. 20. Pro Vseukrayinskiy perepis naseleennya: Zakon Ukrayini № 2058-III vid 19.10.2000 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2058-14>. 21. Pro bizhentsiv ta osib, yaki potrebuyut dodatkovogo abo timchasovogo zahistu: Zakon Ukrayini № 3671-VI vid 08.07.2011 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> . 22. Pro zagalnoobov'yazkove derzhavne pensiyne strahuvannya: Zakon Ukrayini № 1058-IV vid 09.07.2003 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>. 23. Pro telebachennya i radiomovlennya: Zakon Ukrayini № 3759-XII vid 21.12.1993 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>. 24. Pro ohoronu prav na vinahodi i korisni modeli: Zakon Ukrayini № 3687–XII vid 15.12.1993 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>. 24. Pro zabezpechennya bezpeki osib, yaki berut uchast u kriminalnomu sudochinstvi: Zakon Ukrayini № 3782–XII vid 23.12.1993 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>. 25. Pro derzhavniy zahist pratsivnikiv sudu i pravoohoronnih organiv: Zakon Ukrayini № 3781-XII vid 23.12.1993 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>. 26. Pro dostup do sudovih rishen: Zakon Ukrayini № 3262-IV vid 22.12.2005 r. [Elektronniy resurs]. – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3262-15.21>. 27. Kovalenko N. V. Metodologichni pidhodi do viznachennya ponyattya administrativno–pravovogo rezhimu / N. V. Kovalenko // Naukoviy visnik Dnipropetrovskogo derzhavnogo universitetu vnutrishnih sprav. – 2014. – № 1. – S. 170–177.